

ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 92. Συνών. ἀραιά. Ἡ χαλαρῶς, ἐπὶ ὑφῆς Λεξ. Δημητρ.:

Ἀνάραια φαίνεται τὸ παννί, κυρὰ γαῖτανοφρύδα. Συνών. ἀγανά, ἀγανίπλα 2, ἀνάγλυκα 1, ἀραιά, ἀντίθ. κρουστά, σφιχτά. (β) Χρονικῶς σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κρώμν.): Ἔρχεται ἀνάραια ἀνάραια πολλαχ. Ἀνάρκ' ἀνάρκα σὲ βλέπομεν Κύπρ. Ἀνάραια οἱ λουγμάζουμ' (βλέπομεν) Σαμοθρ. Χτυπάει ἀνάραια κί γιμᾶτα Μακεδ. (Χαλκιδ.) || Φρ. Κάπου κί ἀνάραια (σπανίως) Εὐβ. (Στρόπον.) Ποῦ τὸ ἀνάραια (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Λέσβ. || Γνωμ.

Ἀνάραια ἀνάραια τὸ φιλεῖ γιὰ νὰ ᾄχη νοστιμάδα (φορτικὸν τὸ συχνὰ ἐπαναλαμβανόμενον) σύνθηθ. || Αἰνιγμ.

Ἄνραν ἄνραν ἔρδεσαι καὶ ἄνραν κατηβαίνει, ὄνταν ὀρίξ', ἀφέντη μου, σ'κοῦμαι, πάγω δάβαίνω (ἢ χιών) Κρώμν. || Ἄσμ.

Ἀνάραια ἀνάραια ρίχνουνε οἱ κλέφτες τὰ τουφέκια γιὰτ' εἶν' οἱ μαῦροι λιγοστοί, εἰκοσιδύο νομάτοι

ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 27 — Ποίημ.

Ἡ Ζερβοπούλλα ἡ ὁμορφη κί ἀρχοντοθυγατέρα ἔς τὸν ἀργαλειό της ὑφαίνει κί ἀνάραια ἐτραγουδοῦσε

ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,19. Συνών. ἀραιά. 2) Βραδέως Θεσσ. (Καρδίτσα) Μακεδ. (Χαλκιδ.): Πιρπατῶ ἀνάραια.

ἀναραιάζω Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνάραια.

Μεταβ. ἀραιώνω: Ἀναραιάζουν τοῖς φύτες ἔς τοῖς βραγίς. Ἀμτβ. ἀραιώνομαι: Ἄσμ.

Καλοί, κακοί, ἀναραιάσετε νὰ ἰδῶ ποῖαν παντρεύουν.

Πβ. ἀναραιεύω, ἀναραιώνω, ἀναρύνω, ἀραιεύω, ἀραιώνω.

ἀναραιάρις ὁ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις.

Κόσκινον ἀραιόν. Συνών. ἀραιολόγι, ἀραιολόγος.

ἀνάραιεμα τό, ἀμάρτ. ἀνάραιεμα Θράκ. (Αἰν.) κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναραιεύω.

Ἀραιώσεις. Συνών. ἀνάραιεμα, ἀναραιεματάδα, ἀραιεμα, ἀραιώμα.

ἀνάραιευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀνάραιεφτους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀναραιευτός < ἀναραιεύω τοῦ ἀρκτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερητικὴν διὰ τῆς προπαροξυτονίας (ιδ. ἀ- στερητ. 2 α): ἢ ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἀραιευτός < ἀραιεύω.

Ὁ μὴ ἀραιωθείς ἢ ὁ μὴ ἡραιωμένος, συνήθως ἐπὶ φυτῶν: Τ' ἄφ'κίς ἀνάραιεφτον τοῦ καλαμπόκ' κί θὰ χαλάσ'. Συνών. ἀνάραιετος, πυκνός.

ἀναραιεύω Ἄνδρ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἰόνιοι Νῆσ. (Λευκ. κ. ἀ.) Ἰων. (Κρήν.) Μεγίστ. Πελοπν. (Αἰγ.) Σῦρ. Χίος κ. ἀ. — ΦΠανᾶ Λυρικ. 203 — Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀναραιεύω Εὐβ. (Ἄνδρων. Στρόπον.) Θράκ. (Αἰν.) Σκῦρ. κ. ἀ. ἀνεραιεύω Χίος ἀνιραιεύου Λέσβ. Σάμ. νεραιεύω Ἰων. (Κάτω Παναγ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος.

1) Κάμνω τι ἀραιόν, ἀραιώνω, συνήθως ἐπὶ φυτῶν ἐνθ' ἄν.: Ἀναραιεύω τὰ κουνκιά - τὰ σκόρδα κττ. Χίος Ἀναραιεύω τοῖς λεμονξές Ἄνδρ. Ἀναραιεύω τὴ μὲν φύτρα ἀπὸ τὴν ἄλλη Λεξ. Δημητρ. Ἀναραιεύω τοῦ καλαμπόκ' Ἄνδρων. Στρόπον. Ἀναραιεύω τὰ κλαριά Λεξ. Δημητρ. Ἀνάραιεψε τὰ ροῦχα νὰ στεγνώσουν αὐτόθ. || Γνωμ. Ἀνάραιεψε τὰ σκόρδα νὰ χοντρεύουνε (κυριολ. ἐπὶ τῶν σκόρδων

καὶ μεταφ. ἐπὶ τῶν μελῶν κοινότητος ἢ συντεχνίας, τὰ ὅποια εὐδοκίμοι οὐχὶ μένοντα πάντα ἐπὶ τὸ αὐτό) Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἀναραιεμένες οἱ κουνκξές νὰ μὴν τοῖς φάη ὁ λύκος (τὸ παράσιτον φυτὸν ὀροβάγχη) Λεξ. Δημητρ. (λ. ἀναρύνω). — Ποίημ.

Γιατί, λεβεντοκόρη μου, τὸ μάστορη μαλώνεις

πὼς σὸφκειασε τὸ κόσκινο μικρὸ κί ἀναραιεμένο;

ΦΠανᾶς ἐνθ' ἄν. Καὶ ἀμτβ. γίνομαι ἀραιός, ἀραιώνομαι Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἰων. (Κάτω Παναγ.) Σάμ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Τὰ σκόρδα ὅσο ἀναραιεύουν τόσο παχύνουν Κάρυστ. Οἱ στρατιῶτες ἀνάραιεψαν γιὰ νὰ προχωρέσουν Λεξ. Δημητρ. || Αἰνιγμ.

Τὰ βουνὰ ἀσπρίσανε, | τὰ μακροῦ κοντύνανε,

τὰ πρόβατα νεραιέψανε, | τὰ δυὸ γενῆκαν τρία

(τὸ γῆρας) Κάτω Παναγ. 2) Καθιστῶ πρᾶγμά τι ἀραιὸν ὥς πρὸς τὴν σύστασίν του ἀναμειγνύων εἰς αὐτὸ ὕδωρ Ἄνδρ. Λέσβ. Χίος: Ἀναραιεύω τὸ μέλι Χίος Ἀναραιεύω τὴ σούπα Ἄνδρ. Καὶ ἀμτβ. γίνομαι ἀραιὸς τὴν σύστασιν Χίος: Βάλε νερὸ ἔς τὴ ζύμη ν' ἀναραιέψη.

Πβ. ἀναραιάζω, ἀναραιώνω, ἀναρύνω, ἀραιεύω, ἀραιώνω.

***ἀναραιοδόντης** ὁ, ἀναρκοδόντης Κύπρ. ἀναρκοδόντας Κύπρ. νερκοδόντας Κύπρ. Θηλ. ἀναρκοδοντοῦ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος καὶ τοῦ οὐσ. δόντι.

Ὁ ἔχων ἀραιοὺς ὀδόντας, ἰδίᾳ τοὺς κοπτήρας τῆς ἄνω σιαγόνας: Ἐπέρασεν ἡ ἀναρκοδοντοῦ, ἡ μαλλουροποδικὰ (ἐξ ἐπφδ.) || Ἄσμ.

Ἐνι τῷ μακροδάχτυλος, ἐνι τῷ ἀναρκοδόντας.

Ἐναν κοντὸν κοντούτδικον τῷ μακροδαχτυλᾶτον

ἔναν ἀναρκοδόντικον τῷ ἔναν κοντογεμᾶτον.

***ἀναραιοδοντοῦσα** ἐπίθ. θηλ. ἀναρκοδοντοῦσα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀναραιοδόντης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾷ 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ ἔχουσα ἀραιοὺς ὀδόντας: Ἄσμ.

Γιὰ δὲ τὴν τουμπομέτωπην, τὴν ἀναρκοδοντοῦσαν,

τὸ πετεινάριν τὸ φραχνόν, καλὰ μοῦ τὸ λαλοῦσαν.

***ἀναραιοδουλεύω**, ἀναρκοδουλεύω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνάραια καὶ τοῦ ρ. δουλεύω.

Πλέκω τι κατὰ τρόπον, ὥστε ἡ ὑφή νὰ εἶναι χαλαρά, οὐχὶ σφιχτή: Ἀναρκοδουλεύω τὴν κάλτσαν. Βρακοζώνιν ἀναρκοδουλεμένον. Συνών. ἀγαποπλέκω. Πβ. καὶ ἀγαποῦφαίνω.

***ἀναραιοθωρῶ**, ἀναρκοθωρῶ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνάραια καὶ τοῦ ρ. θωρῶ.

Σπανίως βλέπω: Σαίρεσαι νὰ θέλεις ποῦ μιτοῖς ἔς τοὺς γορεούς σου, μ-μ' ἄμαγ-ι-μζαλύνης νάκ-κον, ἀναρκοθωρεῖς χαρὰν (μιτοῖς = μικρός, νάκ-κον = ὀλίγον).

ἀναραιόρρωγος ἐπίθ. ἄγν. τόπ. ἀναραιόρρωγος Εὐβ. (Κύμ. Ὁξύλιθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος καὶ τοῦ οὐσ. ρῶγα, παρ' ὁ καὶ ρᾶγα.

Ὁ ἔχων ἀραιὰς ρῶγας ἐνθ' ἄν.: Σταφύλια ἀναραιόρρωγα Κύμ. Ὁξύλιθ.

ἀνάραιος ἐπίθ. κοιν. ἀνάραιους βόρ. ἰδιώμ. ἀνάρκος Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀραιός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ. (λ. ἀνάρειος).

1) Ὁ ἔχων ἀραιὰ διαστήματα, ὁ ἀραιῶς διατεθειμένος

(α) Τοπικῶς κοιν.: Ἀνάραιες ἐλαιές - συκές. Ἀνάραια δόντια - κλήματα - σπαρτά - σύννεφα πολλαχ. Φακὴ ἀνάραια Χίος Λεμονγές ἀνάραιες Ἄνδρ. Ἀνάραιο καλαμπόκι Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἀνάραιο ἀμπέλι Λεξ. Πρω. Χουράφ' ἀνάραίου (ἀραιῶς ἐσπαρμένον) Εὐβ. (Στρόπον.) Συνών. ἀραιός, ἀντίθ. πυκνός. Ἡ ὁ ἔχων ἀραιὰν τὴν ὑφήν, ἐπὶ ὕφασμάτων καὶ πλεκτῶν ἀντικειμένων πολλαχ.: Ἀνάραιο παννὶ - πλέξιμο - φάσιμο. Συνών. ἀγανός 3, ἀνάγλυκος 3, ἀναλυτός 2, ἀραιός, ἀντίθ. κρουστός, πυκνός, σφιχτός. (β) Χρονικῶς σύνηθ.: Ἀνάραια σκέλη καὶ γιμᾶτα (ἀραιοί, ἀλλὰ βαρεῖς βηματισμοί) Μακεδ. (Χαλκιδ.) || Γνωμ.

Ἀνάραίου ἀνάραίου τὸν φιλεῖ γιὰ τὰ ἄλλ' ἢ νουσιμάδα (καταντᾶ φορτικὸν τὸ ἐπαναλαμβανόμενον συχνάκις) Σάμ. Με γειτόνισσα λογοῦ ἀνάραιες καλημέρες Λεξ. Δημητρ. Ἀνάραιες οἱ σκόλες τὸ χινόπωρο (ἐνεκα τῆς ἀναγκαίας συνεχούς γεωργικῆς ἐργασίας) αὐτόθ. Συνών. ἀραιός.

2) Ὁ ἔχων ἀραιὰν τὴν σύστασιν Ἄνδρ.: Ἀνάραια σούπια. Συνών. ἀραιός, ἀντίθ. πηχτός.

*ἀναραιοσκεπάζω, ἀνιραιουσισιπάζον Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνάραια καὶ τοῦ ρ. σκεπάζω. Τὸ ἀνιραιουσισιπάζον ἔκ τοῦ *ἀνιραιουσκεπάζω.

Τοποθετῶ τὰ τῆς στέγης καλύμματα, κεραμίδια, πλάκας κττ., κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ μείνουν κενὰ διαστήματα μεταξύ των: Ἀνιραιουσισιπάζει τὸ σπῖτ' τοῖ σιάζ'. Σπῖτ' ἀνιραιουσισιπασμένον.

*ἀναραιόφρυδος ἐπίθ. ἀναρκόφρυδος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος καὶ τοῦ οὐσ. φρύδι.

Ὁ ἔχων ἀραιὰ τὰ φρύδια ἢ ἀπέχοντα πολὺ ἀλλήλων. Ἀντίθ. συμειχτοφρύδης.

ἀνάραιωμα τό, Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀνάραιωμα Θράκ. (Αἰν.) ἀνάρκωμαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναραιώνω.

Ἀραιώσεις ἐνθ' ἄν.: Οἱ φύτες θέλουν ἀνάραιωμα Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνάραϊσμα.

ἀναραιωματάδα ἢ, Χίος (Νένητ. Πυργ.) ἀναραιωμάδα Κρήτ. ἀναρκωμάδα Κύπρ

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνάραιωμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (I). Τὸ ἀναραιωμάδα κατ' εὐθείαν ἔκ τῆς ὀνομαστικῆς.

1) Ἀραιώσεις Κύπρ. Χίος (Νένητ. Πυργ.): Ἡ ἀναρκωμάδα τοῦ σιτακοῦ. 2) Κενὸν διάστημα μεταξύ παρατιθεμένων πραγμάτων Κύπρ.: Τὰ σανίδια ἔχουν ἀναρκωμάδες. Στάσσει τὸ σπῖτ' ἀπὸ τοῖς ἀναρκωμάδες τῶν κεραμιδιῶν. || Ἄσμι.

Ἐφραξες τὴν αὐλούδαν σου μὲ τοῖς κουμανταῖδες, μ-μὰ γὼν δκριαβαίνω τῶν θωρῶ πὺν τὲς ἀναρκωμάδες (κουμανταῖδες = τὸ φυτὸν citrus decumana). Συνών. ἀραμάδα, ἀραιωμάδα, χαραμάδα. 3) Τὸ μεταξύ τῶν ὀδόντων κενὸν διάστημα Κρήτ.: Ἄσμι.

Ψηλέ, λιγνέ μου τσελεπῇ μὲ τοῖς ἀναραιωμάδες (σκαπτικόν). Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνάραϊσμα.

ἀναραιώνω Κέρκ. (Ἀργυρῶδ.) — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀναραιώνου Θράκ. (Αἰν.) ἀναρκών-νω Κύπρ. ἀνεραιών-νω Χίος (Πυργ.) ἀνιραιώνου Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Μετβ. κάμνω τι ἀραιὸν ἀφίνων διαστήματα, ἀραιώνω ἐνθ' ἄν.: Ἀνάρκων-νε κομ-μάτιν τὸ γράψιμον, γιὰ τὴν πικνάδα ἐν δκριαβάζεται Κύπρ. Ἀναρκωθῆτε κομ-μάτιν αὐτόθ. Καὶ ἀμτβ. διατίθεμαι κατ' ἀραιὰ διαστήματα,

ἀραιώνομαι Ἡπ. (Χουλιάρ.) Κύπρ. Λέσβ. κ. ἄ.: Γνωμ. Ὅσον ἀνιραιών'ν τὰ σκόρδα τόσον χονδρὸν'ν (μεταφ. καὶ ἐπὶ τῶν μελῶν κοινότητος ἢ συντεχνίας, τὰ ὅποια εὐδοκίμουν οὐχὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ μένοντα, ἀλλὰ σκορπιζόμενα πρὸς εὐρεσιν ἐργασίας) Λέσβ. || Ἄσμι.

Ἡ νύχτα πκρόν ἀρκίνησεν περίτου ν' ἀναρκών-νη

(ἡ νύχτα ἤρχισε πλέον περισσότερον νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὴν ἡμέραν ἀραιουμένου τοῦ πυκνοῦ σκότους) Κύπρ.

Πβ. ἀναραιάζω, ἀναραιεύω, ἀναρύνω, ἀραιεύω, ἀραιώνω.

ἀναραιωπὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀναρωπὸς Κίμωλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωπός.

Ὁ κάπως ἀραιός, ὁ ἀραιός πως: Τὰ σπῖτ' εἶναι ἀναρωπά.

ἀνάραιωτος ἐπίθ. Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἀραιωτός < ἀραιώνω ἢ ἔκ τοῦ ἐπιθ. *ἀνάραιωτος < ἀναραιώνω, περὶ τῆς στερητικῆς σημ. τοῦ ὁποίου ἐνεκα τῆς προπαροξυτονίας ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

Ὁ μὴ ἀραιωθείς. Συνών. ἀνάραϊευτος, πυκνός.

ἀναραχὸς ὁ, Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Βυτίν. Ἡλ. Λάστ. Λεοντάρ. Μάν. Μεγαλόπ. κ. ἄ.) ἀνάραχος Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἀνάραχο τό, Κρήτ. Κύθηρ. Πελοπν. Τσακων. ἀνάραχο Πελοπν. (Τριφυλ.) ἀνάριχο Πελοπν. (Λακων.)

Ἴσως ἔκ τοῦ οὐσ. *ἀνάλαχος, ὁ ἔκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. λάχος.

I) Τύχη ἐνθ' ἄν.: Ἐχει καλὸν ἀναραχὸ Ἡλ. Λάστ. Τό 'χει ὁ ἀναραχὸς τοῦ Μάν. Μεγαλόπ. Αὐτὸς δὲν ἔχει φίλους, τό 'χει τὸ ἀνάραχό του Τριφυλ. Ἐμένα τό 'χει τὸ ἀνάριχό μου Λακων. Ἐνὶ τὸ ἀνάραχο τοῦ δεῖνα τζ' οὐρ μπαῖντα καὶ τὰ μάρξασι (εἶναι τὸ ριζικὸ τοῦ δεῖνα καὶ δὲ βγαίνουν καλὰ τὰ μουλάρια του) Τσακων. Ὡρ καλὲ τὸ ἀνάραχόσι (δὲν εἶναι καλὸν κτλ.) αὐτόθ. || Φρ. Ἐχει καλὸν ἀνάραχο ἢ κακὸν ἀνάραχο (ὁ αἴσια ἢ ἀπαῖσια φέρων, ὁ εὐοίωνος ἢ δυσοίωνος. Συνών. φρ. ἔχει καλὸ ἢ κακὸ ποδαρικό. Λέγεται συνήθως ἐπὶ τοῦ εἰσερχομένου εἰς τὴν οἰκίαν ξένου τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς ἢ τοῦ ἔτους) Βυτίν. Βούρβουρ. Λεοντάρ. κ. ἄ. Συνών. ριζικό. II) Ἡ σκιά τῶν νεκρῶν ἢ πανταχοῦ περιφερομένη Κύθηρ. β) Ὁ θόρυβος καὶ ἡ ἀνωμαλία, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ ψυχὴ τοῦ ἐτοιμοθανάτου εἰς τὰς οἰκίας τῶν συγγενῶν Κύθηρ.

ἀναργα ἐπίρρ. Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. — XXρηστοβασ. Διηγ. 65 ἐνεργα Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀναργος.

Βραδέως ἐνθ' ἄν.: Δ'λεύ' ἀναργα ἀναργα Ἡπ. Περιπατοῦσε ἀναργα ἀναργα σὰν νὰ γύριζε ἀπὸ ξόδι XXρηστοβασ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀγάληα 1, ἀπαγάληα, ἀργά, σιγά, σιγανά, ἀντίθ. γοργά, γρήγορα.

ἀνάργαστος ἐπίθ. Ἡπ — Λεξ. Γαζ. (λ. ἄψηκτος) Μ. Ἐγκυκλ. Βλαστ. Δημητρ. ἀνέργαστος Λεξ. Αἰν. ἀργαστος Κέρκ. Κύπρ. — Λεξ. Αἰν. Περίδ. Βυζ. ἀργαστους Μακεδ. (Κοζ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀργαστός. Τὸ ἀργαστος ἄνευ συνθέσεως προσέλαβε σημ. στερητικὴν διὰ τῆς προπαροξυτονίας. Περὶ τοῦ φαινομένου ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

1) Ἀκατέργαστος, ἀδέψητος, ἐπὶ δερμάτων ἐνθ' ἄν.: Ἀνάργαστα τομάρια Λεξ. Δημητρ. Ἀργασιο πετοὶ Κέρκ.

2) Χέρσος, ἀκαλλιέργητος Κύπρ.: Γῆ ἀργαστη.

